



KONFERENCIAKÖTET

Conference Proceedings

**Nemzetközi tudományos konferencia
a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából**
International Scientific Conference
on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2023. november 23.
23 November 2023, Sopron

**FENNTARTHATÓSÁGI ÁTMENET:
KIHÍVÁSOK ÉS INNOVATÍV MEGOLDÁSOK**
SUSTAINABILITY TRANSITIONS: CHALLENGES AND INNOVATIVE SOLUTIONS

Szerkesztők / Editors:

OBÁDOVICS Csilla, RESPERGER Richárd, SZÉLES Zsuzsanna, TÓTH Balázs István

Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2023. november 23. / 23 November 2023, Sopron

**FENNTARTHATÓSÁGI ÁTMENET:
KIHÍVÁSOK ÉS INNOVATÍV MEGOLDÁSOK
SUSTAINABILITY TRANSITIONS:
CHALLENGES AND INNOVATIVE SOLUTIONS**

**KONFERENCIAKÖTET
CONFERENCE PROCEEDINGS**

LEKTORÁLT TANULMÁNYOK / PEER-REVIEWED PAPERS

Szerkesztők / Editors:

OBÁDOVICS Csilla – RESPERGER Richárd – SZÉLES Zsuzsanna – TÓTH Balázs István



SOPRONI EGYETEM KIADÓ

UNIVERSITY OF SOPRON PRESS

SOPRON, 2024

Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából
International Scientific Conference on the Occasion of the Hungarian Science Festival

Sopron, 2023. november 23. / 23 November 2023, Sopron



A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE



HUNGARIAN
SCIENCE
FESTIVAL

A konferencia támogatói / Sponsors of the Conference:



Felelős kiadó / Executive Publisher: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila
a Soproni Egyetem rektora / Rector of the University of Sopron

Szerkesztők / Editors:

Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla, Dr. RESPERGER Richárd,
Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna, Dr. habil. TÓTH Balázs István

Lektorok / Reviewers:

Dr. habil. BARANYI Aranka, Prof. Dr. BÁRTFAI Zoltán, Dr. BARTÓK István, Dr. BEDNÁRIK Éva,
Bazsóné Dr. BERTALAN Laura, Dr. CZIRÁKI Gábor, Dr. DIÓSSI Katalin, Dr. habil. JANKÓ Ferenc,
Dr. KERESZTES Gábor, Dr. habil. KOLOSZÁR László, Dr. KÓPHÁZI Andrea,
Prof. Dr. KULCSÁR László, Dr. MÉSZÁROS Katalin, Dr. NEDELKA Erzsébet,
Dr. NÉMETH Nikoletta, Dr. NÉMETH Patrícia, Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla,
Dr. PALANCSA Attila, Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád Ferenc, Dr. RESPERGER Richárd,
Dr. habil. SZABÓ Zoltán, Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna, Dr. SZÓKA Károly, Dr. TAKÁTS Alexandra,
Dr. habil. TÓTH Balázs István, Pappné Dr. VANCSÓ Judit

ISBN 978-963-334-499-6 (pdf)

DOI: [10.35511/978-963-334-499-6](https://doi.org/10.35511/978-963-334-499-6)

Creative Commons license: CC BY-NC-SA 4.0 DEED



Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

SZERVEZŐK

Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar (SOE LKK),
A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány

A konferencia elnöke: Prof. Dr. SZÉLES Zsuzsanna egyetemi tanár, dékán (SOE LKK)

Tudományos Bizottság:

elnök: Prof. Dr. OBÁDOVICS Csilla PhD egyetemi tanár, Doktori Iskola-vezető (SOE LKK)
társelnök: Dr. habil. TÓTH Balázs István PhD egyetemi docens, igazgató (SOE LKK)
tagok: Prof. Dr. FÁBIÁN Attila PhD egyetemi tanár (SOE LKK), rektor (SOE)
Prof. Dr. SZÉKELY Csaba DSc professor emeritus (SOE LKK)
Prof. Dr. KULCSÁR László CSc professor emeritus (SOE LKK)
Prof. Dr. SZALAY László DSc egyetemi tanár (SOE LKK)
Prof. Dr. Clemens JÄGER PhD egyetemi tanár, dékán (FOM)
Dr. habil. BARANYI Aranka PhD egyetemi docens (SOE LKK)
Dr. habil. POGÁTSA Zoltán PhD egyetemi docens (SOE LKK)
Dr. habil. SZABÓ Zoltán PhD egyetemi docens (SOE LKK)
Dr. habil. PAPP-VÁRY Árpád Ferenc PhD tudományos főmunkatárs (SOE LKK)
Dr. Rudolf KUCHARČÍK PhD egyetemi docens, dékán (EUBA FIR)

Szervező Bizottság:

elnök: Dr. RESPERGER Richárd PhD adjunktus (SOE LKK)
tagok: Dr. KERESZTES Gábor PhD egyetemi docens, dékánhelyettes (SOE LKK)
Dr. habil. Eva JANČÍKOVÁ PhD egyetemi docens (EUBA FIR)
Dr. habil. KOLOSZÁR László PhD egyetemi docens, intézetigazgató (SOE LKK)
Dr. HOSCHEK Mónika PhD egyetemi docens, intézetigazgató (SOE LKK)
PAPPNÉ Dr. VANCSÓ Judit PhD egyetemi docens, intézetigazgató (SOE LKK)
Dr. SZÓKA Károly PhD egyetemi docens (SOE LKK)
titkár: NEMÉNY Dorka Virág kutatási asszisztens (SOE LKK)

ORGANIZERS

University of Sopron Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics (SOE LKK),
For the Higher Education in Sopron Foundation

Conference Chairperson: Prof. Dr. Zsuzsanna SZÉLES PhD Professor, Dean (SOE LKK)

Scientific Committee:

Chair: Prof. Dr. Csilla OBÁDOVICS PhD Professor, Head of Doctoral School (SOE LKK)

Co-Chair: Dr. habil. Balázs István TÓTH PhD Associate Professor, Director (SOE LKK)

Members: Prof. Dr. Attila FÁBIÁN PhD Professor (SOE LKK), Rector (SOE)

Prof. Dr. Csaba SZÉKELY DSc Professor Emeritus (SOE LKK)

Prof. Dr. László KULCSÁR CSc Professor Emeritus (SOE LKK)

Prof. Dr. László SZALAY DSc Professor (SOE LKK)

Prof. Dr. Clemens JÄGER PhD Professor, Dean (FOM)

Dr. habil. Aranka BARANYI PhD Associate Professor (SOE LKK)

Dr. habil. Zoltán POGÁTSA PhD Associate Professor (SOE LKK)

Dr. habil. Zoltán SZABÓ PhD Associate Professor (SOE LKK)

Dr. habil. Árpád Ferenc PAPP-VÁRY PhD Senior Research Fellow (SOE LKK)

Dr. Rudolf KUCHARČÍK PhD Associate Professor, Dean (EUBA FIR)

Organizing Committee:

Chair: Dr. Richárd RESPERGER PhD Assistant Professor (SOE LKK)

Members: Dr. Gábor KERESZTES PhD Associate Professor, Vice Dean (SOE LKK)

Dr. habil. Eva JANČÍKOVÁ PhD Associate Professor (EUBA FIR)

Dr. habil. László KOLOSZÁR PhD Associate Professor, Director of Institute (SOE LKK)

Dr. Mónika HOSCHEK PhD Associate Professor, Director of Institute (SOE LKK)

Dr. Judit PAPPNÉ VANCSÓ PhD Associate Professor, Director of Institute (SOE LKK)

Dr. Károly SZÓKA PhD Associate Professor (SOE LKK)

Secretary: Dorka Virág NEMÉNY Research Assistant (SOE LKK)

TARTALOMJEGYZÉK / CONTENTS

Plenáris szekció

Plenary Session

How to Make European Integration Fair and Sustainable? <i>István P. SZÉKELY</i>	13
---	----

1. szekció: Fenntartható gazdálkodás és menedzsment, körforgásos gazdaság Session 1: Sustainable Economy and Management, Circular Economy

A zöld ellátási láncok aktuális kérdései - Kritikai szakirodalmi összefoglalás <i>PIRICZ Noémi</i>	27
--	----

Well-being - kulcs a fenntartható működéshez <i>KÓPHÁZI Andrea – KOVÁCSNÉ LACZKÓ Éva Mária</i>	36
--	----

Szervezeti kultúra és fenntarthatóság <i>KOVÁCSNÉ LACZKÓ Éva Mária</i>	48
--	----

Az új mexikói kvótakereskedelmi rendszer és erdészeti vonatkozásai <i>KIRÁLY Éva – BOROVIC S Attila</i>	61
---	----

A designesztétika gazdasági megközelítésének lehetőségei <i>REMÉNYI Andrea – ZALAVÁRI József</i>	76
--	----

A körforgásos üzleti modellek a vállalati gyakorlatokban <i>KRIZA Máté</i>	98
--	----

2. szekció: Társadalmi kihívások és társadalmi innovációk a fenntartható fejlődésben Session 2: Social Challenges and Innovations in Sustainable Development

Társadalmi kihívások a divatipari fogyasztás terén <i>VIZI Noémi</i>	119
--	-----

Klímaszorongás jelenléte az X, Y és Z generáció életében <i>SZEBERÉNYI András</i>	128
---	-----

Közelségi torzítás – a home office egyik kihívása <i>IONESCU Astrid</i>	147
---	-----

Megérti-e a választ, ha megkérdezi kezelőorvosát, gyógyszerészét? Az egészségműveltség mérésének aktuális kérdései Magyarországon <i>PORZSOLT Péter</i>	154
---	-----

A digitális egészségügyi ellátás, mint innováció mérési lehetőségei <i>KOVÁCS Erika</i>	168
---	-----

3. szekció: Fenntartható pénzügyek és számvitel
Session 3: Sustainable Finance and Accounting

A közösségi költségvetési számvitel koncepciója és dilemmái <i>SISA Krisztina A. – SIKLÓSI Ágnes – VERESS Attila – DENICH Ervin</i>	181
Az iszlám banki számvitel digitalizációjának elméleti és filozófiai megközelítése <i>CSEH Balázs</i>	193
A vállalkozások csőd kockázatának és a kötvényminősítések együttmozgása <i>SZÁNTÓ Tünde Katalin</i>	202
A globális minimumadó következményei és megvalósíthatósága a multinacionális vállalatok számára <i>MATTIASSICH Enikő – SZÓKA Károly</i>	211

4. szekció: Fenntartható turizmus és marketing
Session 4: Sustainable Tourism and Marketing

A fenntartható turizmus: valóság vagy átverés? <i>PALANCSA Attila</i>	221
Metamarketing: fenntartható innovációk a valós és virtuális lehetőségek imperatív szimbiózisa mentén <i>REMÉNYI Andrea</i>	237
A fennmaradás és fenntarthatóság aspektusainak vizsgálata a szálláshely-szolgáltatással foglalkozó KKV-szektorban rendkívüli helyzetek idején <i>VARGYAS Daniella – KERESZTES Gábor</i>	261
Tudatosság és fenntarthatóság a nyaralás alatt is <i>MÉSZÁROS Katalin – HOSCHEK Mónika – Németh Nikoletta</i>	270
A soproni egyetemisták külföldi tervei <i>OBÁDOVICS Csilla – RUFF Tamás</i>	283
Country Branding of the Hashemite Kingdom of Jordan <i>Mohammad Hani KHLEFAT</i>	295
Community-Based Tourism in Southeast Asia <i>Thi Thuy Sinh TRAN – Nikoletta NÉMETH – Md. Sadrul Islam SARKER – Yuan ZHANG – NHAT ANH NGUYEN</i>	309

5. szekció: Sustainable Finance and Accounting, Sustainable Development
Session 5: Sustainable Finance and Accounting, Sustainable Development

Stakeholder Engagement in the Development of the Sustainability Reporting Standards of the Global Reporting Initiative (GRI) and of the International Sustainability Standards Board (ISSB)

Alina ALEXENKO 329

The IFRS and the Financial Accounting System in Algeria: A Literature Review

Asma MECHTA – Zsuzsanna SZÉLES – Agnes SIKLÓSI 342

Potential Effects of Industry 4.0 Technologies on Environmental Sustainability - A Systematic Literature Review

Mohamed EL MERROUN 351

The Use of Geothermal Energy for Sustainable Development and Economic Prosperity

Nadjat KOUKI – Andrea VITYI 365

6. szekció: Sustainability Transformation and Circular Economy
Session 6: Sustainability Transformation and Circular Economy

A fenntarthatóság, a társadalmi szerepvállalás és a felelős vállalatirányítás szabályozásának szerepe a vállalati innovációban

BARTÓK István János 381

Circular Economy Research Trends in the Textile and Apparel Industry: A Bibliometric Analysis

Md. Sadrul Islam SARKER – Thi Thuy Sinh TRAN – István János BARTÓK 389

The Historical Evolution of Employee Idea Management: A Comprehensive Review

Viktória ANGYAL 405

7. szekció: Sustainable Economy and Management
Session 7: Sustainable Economy and Management

Bewältigungsstrategien eines nachhaltigen Managements von Organisationen innerhalb einer VUCA-Umwelt: Eine systematische Literaturrecherche

Mike WEISS 421

Influences of Autonomous Vehicles on Sustainability: A Systematic Literature Review

Phillipp NOLL – Zoltán SZABÓ 436

Trends in Sustainable Leadership

Roland SEESE – Katalin DIÓSSI 452

Recruiting for Resilience: An Economic Approach to Mitigate Candidate Ghosting

Laureana Anna Erika TEICHERT 460

Führung auf Distanz - Herausforderungen für Führungskräfte durch die Nutzung von Home-Office	
<i>Norbert KLEIN</i>	473
A Generative AI and Neural Network Approach to Sustainable Digital Transformation: A Focus on Medical and Marketing Sectors	
<i>Alexander Maximilian RÖSER – Cedric BARTELT</i>	483
Allgemeine Alterswahrnehmung bei StudentInnen in den österreichischen und ungarischen Grenzregionen	
<i>Dorottya PAKAI – Csilla OBÁDOVICS</i>	498
8. szekció: Társadalmi kihívások és társadalmi innovációk a fenntartható fejlődésben	
Session 8: Social Challenges and Innovations in Sustainable Development	
Fenntartható olvasás a digitális korban	
<i>MOLNÁR Csilla</i>	509
Okos és fenntartható városfejlesztés felelősségteljes digitális innovációval	
<i>GYULAI Tamás – NAGY Marianna</i>	518
A coaching szerepe a vezetőfejlesztésben	
<i>KÓPHÁZI Andrea – Éva LÖWE</i>	535
9. szekció: Fenntartható gazdálkodás és menedzsment	
Session 9: Sustainable Economy and Management	
A szolgáltatók szerepe és felelőssége a desztinációk fenntartható turizmusának megteremtésében, illetve kialakításában: Szisztematikus irodalmi áttekintés	
<i>TEVELY Titanilla Virág – BEHRINGER Zsuzsanna</i>	548
Bükkfürdő imázsának élménymarketing alapú vizsgálata	
<i>HORVÁTH Kornélia Zsanett</i>	563
A public relations (PR) tevékenység határai és viszonya a marketinghez - Egy PR szakemberek körében végzett kvantitatív kutatás eredményei	
<i>KÁROLY Róbert – LUKÁCS Rita – PAPP-VÁRY Árpád Ferenc</i>	572
Márkázott superhősök: Hogyan formálják a különböző termék- és szolgáltatásmárkák Amerika kapitány és Vasember karakterét a Marvel filmekben?	
<i>PAPP-VÁRY Árpád Ferenc – RÖNKY Áron</i>	591
Sztármárka-építés hosszú távon: Cristiano Ronaldo és CR7 márkájának megítélése – Egy kvalitatív kutatás tapasztalatai	
<i>KORIM Dorina – PAPP-VÁRY Árpád Ferenc</i>	609

10. szekció: Sustainable Economy and Management I.
Session 10: Sustainable Economy and Management I.

The Role of Mountain Tourism Activities and Facilities on Domestic Tourism Consumption in Tourism Destinations <i>Deborah KANGAI – Eliyas Ebrahim AMAN – Árpád Ferenc PAPP-VÁRY – Viktória SZENTE</i>	624
Sustainable Project Management <i>Attila LEGOZA</i>	633
The Effect of Sustainability Development Using the Example of Green Washing <i>Dijana VUKOVIĆ – Tanja UNTERSWEG</i>	641
Sustainable Strategies in Case of Start-Up Enterprises <i>Peter IMRICKO</i>	654
Sustainable Strategic Management at Multinational Companies <i>Peter IMRICKO</i>	663
The EU as a “Leadiator” in Climate Governance - a Successful Soft Power Instrument? An Analysis with a Focus on Sustainable Mobility <i>Sarah DIEHL</i>	674
Az irodater komfortjának vizsgálata a munkavállalók szempontjából – Út a jövő optimális irodája felé <i>GROZDICS Anett Tímea – BORSOS Ágnes</i>	684
Mögliche Auswirkungen von CSRD & ESRS auf die digitale Wirtschaft und der Fertigungsindustrie in Deutschland: aus der Perspektive der Industrieperformance und der nachhaltigen Entwicklung <i>Mohammad Reza ROBATIAN</i>	696

11. szekció: Sustainable Economy and Management II.
Session 11: Sustainable Economy and Management II.

Sustainability and Climate Protection in Hospitals - Green Hospitals in the Future in Germany <i>Patricia Carola MERTEN</i>	719
Territoriality in Climate Adaptation? Space Interpretations of Different Disciplines and Fields and their Potential Utilization in the Examination of Climate Adaptation’s Territorial Aspects <i>Attila SÜTŐ</i>	727
Sustainable Unity in the European Insurance Market: Calculating Personal Injury Claims (From Experience to Methodology) <i>Zsolt Szabolcs EKE</i>	745

12. szekció: Poszter szekció
Session 12: Poster Session

A dendromassza-hasznosítás, mint megújuló természeti erőforrás szerepe a fenntartható, körkörös gazdaságban <i>SZAKÁLOSNÉ MÁTYÁS Katalin</i>	755
Az I szektor karbonhatékonyságának vizsgálata Magyarországon <i>KOVÁCSNÉ SZÉKELY Ilona – MAGYAR Norbert – JAKUSCHNÉ KOCSIS Tímea</i>	761
A visegrádi országok egészségügyi reformjainak és intézkedéseinek összehasonlítása <i>VITÉZ-DURGULA Judit – SÓTONYI Tamás Péter</i>	766
A márkaépítés hatása a fogyasztói lojalításra a Magyar Telekom esetében <i>TAKÁTS Alexandra – SZÁSZ Zsombor Levente</i>	780
Examining the Impact of Certain Factors on the Delivery Time of a Manufacturing Firm Using Data Science Methods <i>Zsolt TÓTH – József GARAB</i>	800
Artificial Intelligence with an Economic Growth Perspective <i>Firat ŞAHİN</i>	809

A globális minimumadó következményei és megvalósíthatósága a multinacionális vállalatok számára

The Potential Consequences and Feasibility of a Global Minimum Tax on Multinational Companies

MATTIASSICH Enikő

PhD-hallgató (*PhD Student*)

Soproni Egyetem, Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar (*University of Sopron, Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics*)

mattiassich-szokoli.eniko@phd.uni-sopron.hu

Dr. SZÓKA Károly PhD

egyetemi docens (*Associate Professor*)

Soproni Egyetem, Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar (*University of Sopron, Alexandre Lamfalussy Faculty of Economics*)

szoka.karoly@uni-sopron.hu

Absztrakt:

Az OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development; Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) évtizedes harcot vív a nemzetközi adóelkerülés, jövedelem-átcsoportosítás, adóalap-erózió ellen. Ezen célok elérése érdekében számos akcióterv született, melyek többnyire implementálásra is kerültek az egyes államok belső jogszabályaiban. A folyamatosan fejlődő globális üzleti és gazdasági környezet azonban további kihívások elé állította az adóelkerülés ellen küzdő államokat. Az OECD akciótervei sem tudják teljesen megszüntetni az országok közötti káros adóversenyt. 2022. december 12-én az Európai Unió (EU) tagállamainak sikerült egyhangú megállapodásra jutniuk a globális minimumadóról, amely eredményeként az EU-ban működő multinacionális cégek számára új időszámítás kezdődött 2022. december 12-től. A tanulmány a globális minimumadó szabályok bevezetésének a nemzetközi adótervezés klasszikus struktúráira gyakorolt hatásait tárgyalja. Bemutatjuk az OECD 2-es Pillérének főbb elemeit, és a klasszikus adótervezési struktúrák is elemzésre kerülnek annak a kapcsán, hogy azokat a minimumadó mennyiben érinti. Tanulmányunkban összefoglaljuk a globális minimumadó működését, bemutatjuk, ennek következtében hogyan változhat a magyar adórendszer, milyen kihívásokat jelent ez a magyar társaságok számára. A nemzetközi adótervezésben az aluladózott társaságok tekintetében ez a cégcsoport számára plusz adófizetési kötelezettséget fog jelenteni, illetve megnő az adminisztrációs teher, amely alapján a vállalatcsoportnak az OECD előírásai szerint ki kell valamennyi országra számítania az effektív adókulcsot, annak megállapításához, hogy szükséges-e kiegészítő adót kivetni. Véleményünk szerint a globális minimumadó nem fogja megszüntetni a nemzetközi adótervezést, azonban jelentősen átalakítja azt. A minimumadó szabályok miatt az eddigi struktúrák sok esetben céljukat veszítik, viszont ez helyette teljesen más típusú adótervezésnek adhat teret.

Kulcsszavak: globális minimumadó, adótervezés, adóstruktúrák, agresszív adótervezés, adóelkerülés

JEL-kódok: F38, F65, H21, H26

Abstract:

For many years, the OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) has battled worldwide tax evasion, income shifting, and tax base erosion. Numerous action plans have been created to accomplish these aims, and most of them have been included into national

legislation in various nations. For states which are battling tax avoidance, the dynamic nature of the global commercial and economic environment has presented new difficulties. The detrimental tax competition between nations cannot entirely be eliminated by the OECD's action plans. The European Union (EU) Member States consistently agreed on a global minimum tax on December 12, 2022, leading in a new era for EU based multinational corporations. This new era is going to be starting in December 12th of 2022. This essay analyses how the global minimum tax regulations would affect the traditional methods of international tax preparation. The key components of OECD Pillar 2 are explained, and traditional tax planning strategies are examined in respect to how much the minimum tax will affect them. We provide a brief overview of how the global minimum tax operates, illustrate how the Hungarian tax system may alter, and discuss the difficulties faced by Hungarian businesses. In terms of international tax planning, it will result in an increase in the administrative burden and impose an additional tax liability on the group for undertaxed businesses. To determine whether an additional tax should be imposed, the group will have to compute the effective tax rates for all countries in accordance with OECD guidelines. In our opinion, a global minimum tax will radically affect international tax planning rather than eliminate it. The minimum tax laws have the potential to make existing structures useless, while opening the door for a whole new kind of tax design.

Keywords: global minimum tax, tax planning, tax structures, aggressive tax planning
JEL Codes: F38, F65, H21, H26

1. Bevezetés, avagy a multinacionális vállalatok globális minimális adója

A globális minimumadó egy nemzetközi adóreform, amelynek célja, hogy megakadályozza, hogy az alacsony adózású országok vonzók legyenek a multinacionális vállalatok számára. A globális minimumadó (Global Minimum Corporate Tax, GMCT) azokat a 750 millió euró feletti konszolidált árbevétellel rendelkező multinacionális vállalatcsoportba tartozó vállalkozásokat szankcionálja, amelyekre alacsony effektív adókulcs vonatkozik, azaz a tevékenységük után adott országban ténylegesen megfizetett adó nem ér el egy meghatározott szintet (Czoboly, 2020). Az OECD e kérdésekben illetékes fóruma, az Inclusive Framework 2021 október 8-i ülésén 145 ország által (ebbe beletartozik az összes EU tagállam és OECD tagállam, így Magyarország is) elfogadott nyilatkozat szerint ez a minimális adószint 15% (OECD, 2023a). Az OECD-ben a globális minimumadó új szabályok bevezetése 2023-tól tervezett, ugyanakkor számos állam, köztük Magyarország is jelezte, hogy ez a céldátum túl ambiciózus (Gyöngyösi, 2023).

Ez azt jelenti, ha egy multinacionális vállalatcsoport adott tagja egy adott országban az előírt minimumszintnél alacsonyabb adót (15%) fizet, akkor a különbözetet pótlólagos adóteher formájában meg kell fizetnie. A pótlólagos adóterhet a jelenleg ismert keretszabályok szerint vagy az az ország fogja beszedni, ahol az aluladózott cég van bejegyezve, vagy az anyavállalat országa beszedi. Ez az új rendszer biztosítja azt, hogy amennyiben egy államban aluladózás történik, a minimum szintig hiányzó adót valahol biztosan meg kell majd fizetni. A várakozások szerint ez arra motiválja a cégeket, hogy kizárólag az alacsony adófizetési kötelezettség miatt ne települjenek egy adott országba, illetve szervezeti felépítésüket ne kizárólag adózási motivációk alapján határozzák meg (Blessing, 2013). Egy egyszerűsített példával szemléltetve, ha egy multinacionális vállalkozás magyarországi leányvállalatának a globális minimumadó szabályok szerint meghatározott adóterhelése 9%, akkor a 15%-os minimumadó szintjéig terjedő – a példa szerinti 6% – adókülönbözetet adott esetben a multinacionális cégcsoport anyavállalatának országában kell megfizetni. Az OECD modellszabályai és az Európai Unió szabályozás arra is lehetőséget ad, hogy az az állam, ahol az aluladózott vállalkozás van, egy

ún. belföldi kiegészítő adó kivetésével maga szedje be a különbözeti adót. Ezzel elkerülheti azt, hogy a hiányzó adó más ország költségvetését gyarapítsa.

Jelen tanulmány a korábban alkalmazott, „klasszikus” adótervezési struktúrák oldaláról vizsgálja meg a szabályozás működését, azonosítva, hogy ezek közül melyeket érinthet közvetlenül a minimumadó bevezetése. A globális minimumadó valósággá vált, és ez jelentős változást hozhat a nemzetközi adózásban. A globális minimumadó tervezetét 2023. október 25-ig lehetett véleményezni, és ennek végrehajtása során kétségtelenül technikai nehézségek merülnek fel (Janicsa-Pék, 2023).

2. Miért van szükség globális minimumadóra?

A reform célja, hogy a multinacionális vállalatcsoportok minden országban, ahol működnek, legalább 15 százalékos jövedelemadót fizessenek. A globális minimális adókulcsra vonatkozó szabályok hatékonysága és méltányossága azonban a világszintű végrehajtástól, valamint a minimális adókulcsra vonatkozó globális szabályok jogbiztonságának és hatékonyságának biztosításának szükségességétől függ (Pellion, 2023a, 2023b). A minimális adókulcsra vonatkozó globális szabályok jogbiztonságának és hatékonyságának támogatása érdekében össze kell állítani az egyenértékűségi kritériumokat teljesítő harmadik országbeli joghatóságok listáját. Ezen túlmenően bizonyos szervezeteket konkrét céljuk és jogállásuk alapján ki kell zárni a rendelet hatálya alól, így például a kormányzati szervezetet, nemzetközi szervezeteket, nonprofit szervezeteket, nyugdíjalapokat, meghatározott érdekek védelme érdekében. A befektetési alapokat és az ingatlanbefektetési társaságokat szintén ki kell zárni a szabályozás hatálya alól, ha a tulajdonosi lánc legfelső szintjén helyezkednek el, mivel az elért nyereséget a tulajdonosok szintjén adóztatják. Annak érdekében, hogy a szabályozás ne érintse hátrányosan a belső piacon működő kisebb multinacionális vállalatokat, a küszöböt összehangba kell állítani a meglévő nemzetközi adószabályok szerinti küszöbértékkel. Összességében a multinacionális vállalatok globális minimumadójára van szükség a tisztességes adóztatás biztosításához és az adóelkerülési gyakorlatok csökkentéséhez (Lalucq, 2022).

3. Melyek a jelenlegi adótörvények a multinacionális vállalatok

A multinacionális társaságokra vonatkozó hatályos adótörvények a nagy belföldi vállalatcsoportokra vagy multinacionális vállalatcsoportokra vonatkoznak, ha bevételek az elmúlt négy évből legalább kettőben meghaladják a 750 millió eurós értékhatárt. A multinacionális vállalatcsoport tagszervezeteinek ki kell jelölniük egy tagszervezetet az adóbevallás benyújtására, ennek elmulasztása esetén pedig ugyanabban a tagállamban az éves bevétel alapján legnagyobb szervezet felel az adóbevallásért. Ezenkívül a multinacionális vállalatcsoportoknak további adózási információkat kell benyújtaniuk (Szlifka, 2020).

A multinacionális vállalatoknak további jövedelemadót kell fizetniük, amennyiben a leányvállalat országában az effektív adókulcs (Effective Tax Rate, ETR) alacsonyabb, mint 15%. A javasolt intézkedések a megállapodás hatálya alól kizárt harmadik országokban található leányvállalatokra vonatkoznak. Az adóalapot vagy a fizetendő adót csökkentő akciók az effektív adókulcsot is rontják, egyes cégek effektív adókulcsa akár korrekciókkal is 15% alá csökkenhet (Wolters Kluwer, 2023).

A társasági adókedvezmények e rendszere megkérdőjeleződik. A vállalatcsoporton belüli eltérő számviteli standardok megnehezítik az egyedi adóalapok és a tényleges adókulcsok meghatározását és összehasonlítását. A pótagó csökkentése a bevezetést követően az első három pénzügyi évben lehetséges, és a multinacionális vállalatok élhetnek a rendelkezésre álló mentességekkel és kivételekkel. A multinacionális vállalatoknak felül kell vizsgálniuk adószervezetüket és beszámolásukat, hogy megfeleljenek az új szabályozásnak (Adózóna, 2023).

4. A globális minimumadó következményei

Az OECD tehát jelenleg egy globális minimumadó kidolgozásán dolgozik, amely jelentős hatással lenne a multinacionális cégekre. A javasolt adó a társasági adórendszerek közötti különbségeket csökkentené világszerte, lehetővé téve a határokon átnyúló adóztatás egységesebb megközelítését. A globális minimumadó bevezetésével a multinacionális vállalatok többé nem tudják kihasználni az adóparadicsomokat és más kiskapukat, hogy elkerüljék a rájuk eső adó megfizetését. Az adó minden cég számára egyenlő feltételeket teremtene, függetlenül azok telephelyétől és méretétől. Ezenkívül szerte a világon segítene a kormányoknak nagyobb bevétel beszédésében, amelyet akár közszolgáltatások és infrastrukturális projektek finanszírozására fordíthatnának. Míg egyes multinacionális vállalatok ellenállnak a globális minimumadó ötletének, mások ezzel demonstrálják elkötelezettségüket a vállalati felelősségvállalás és a társadalmi igazságosság mellett. Végül soron a globális minimumadó sikere a kormányok támogatásán és a multinacionális vállalatok azon hajlandóságán múlik majd, hogy ezt pozitív lépésként elfogadják egy igazságosabb globális gazdaság megteremtése felé. A globális minimumadót megoldásként javasolták annak megakadályozására, hogy a multinacionális vállalatok kizsákmányolják az alacsony adózású országokat, és elősegítse a nemzetek közötti adóharmonizációt. Ennek az az oka, hogy a globális minimumnál alacsonyabb adókulcsokkal rendelkező országokban elért nyereségre további adók vonatkoznának saját országukban (Czoboly, 2021).

A globális minimumadó-kezdeményezés jelentős áttörést jelenthet az országok közötti adókülönbségek harmonizálásában, mivel csökkentené az eltérő adórendszerrel rendelkező országok közötti különbségeket, és megakadályozná, hogy a vállalatok tisztességtelenül részesüljenek ezekből a különbségekből. Ezenkívül a globális minimumadó elősegítheti a társadalmi igazságosság előmozdítását azáltal, hogy csökkenti a jövedelmi egyenlőtlenségeket, és megakadályozza, hogy a jótékonyság értékracionális motivációja fenntartsa a szegénységet (Fenyősi, 2023).

A lehetséges előnyök ellenére aggályok merülnek fel a globális minimumadó végrehajtásának hatékonyságával és gyakorlatiasságával kapcsolatban. Például az offshore adóelkerülés megoldásként egy globális minimumadó gondolata némileg ellentmondásos, illetve néhány ország, például Magyarország, ellenzi a kezdeményezést. Mindazonáltal nem lehet figyelmen kívül hagyni a globális minimumadó bevezetésének lehetséges előnyeit, és további kutatásra van szükség annak megvalósíthatóságának és hatékonyságának meghatározásához (HVG, 2023).

5. Kihívások és megoldási javaslatok a bevezetéshez

A globális adóminimum bevezetése ugyan a nemzetközi adóreform felé tett lépésnek tekinthető, de számos kihívást is jelenthet a vállalatok számára. Az egyik kihívás a K+F (kutatás, fejlesztés) adókedvezményhez kapcsolódik. Előfordulhat, hogy az új K+F adókedvezmény nem csökkenti annyira a tényleges adókulcsot, mint a jelenleg elérhető K+F adóalap-kedvezmény. Ezenkívül a vállalatok nehézségekbe ütközhetnek, amikor a kétféle K+F-ösztönző közül választhatnak. Ezenkívül a globális minimumadó bevezetése magasabb tényleges adókulcsot eredményezhet a vállalatok számára, ami hatással lehet pénzügyi teljesítményükre. Egy másik probléma a transzferár-módosítások szükségessége (Mattiassich & Szóka, 2023a), mivel a globális minimumadó megkövetelheti, hogy a fedezett adók⁸ jelentősebbé váljanak. Ezen túlmenően a globális minimumadó bevezetése miatt szükség lehet a kiegészítő adószámítások módosítására is. A globális minimumadó bevezetésével kapcsolatos változásoknak sokféle hatása és következménye lehet. Például előfordulhat, hogy az adminisztratív rendelkezéseket frissíteni

⁸ Amelyek figyelembe vehetők az effektív adókulcs kiszámításánál, és azokat ott vetik ki, ahol a forgalom nyereséget termel. Ezek a számviteli nyilvántartásokban nyilvántartott jövedelem- vagy nyereségadók.

kell (pl., számviteli politika), és e folyamat során szükség lehet a szerkezetátalakításokra. A vállalatoknak fel kell készülniük ezekre a kihívásokra, hogy sikeresen alkalmazkodhassanak az új nemzetközi adóreformhoz (Andersen, 2020).

Az agresszív adótervezéssel⁹ szembeni harcot már a 2015. november 15-16-án Antalyában (Törökországban) végrehajtott BEPS (Base Erosion and Profit Shifting, Adóalap-erózió és Nyereségáthelyezés) projekt is fő feladatának tekintette, és 15 akciópont formájában számos javaslatot tettek a G20 (Group 20) államok számára, hogy azok miként tudják saját adórendszerüket ellenállóbbá tenni az adóstruktúrákkal szemben (OECD, 2023a). Ennek a projektnek az alap gondolata az volt, hogy a profitot az értékteremtés helyén kell megadóztatni és kell felvenni a küzdelmet azokkal a megoldásokkal szemben, amelyek az adóalapot mesterségesen erodálják és a nyereséget másik országba átcsoportosítják. Ennek a középpontjában tehát az adóalap védelme állt, és az intézkedések a leggyakoribb adóelkerülési technikákra reagáltak. Így aztán külön akciópontban javasoltak az államoknak kamatlevonhatósági korlátokat (OECD, 2023b), anti-hibrid intézkedéseket, vagy éppen közös minimum elvárásokat a jogdíjkezelvényekre (ún. patent box) (Czoboly, 2020). Ezekben a közös az volt, hogy nem foglalkozott azzal, hogy milyen adókulccsal adóztatják a jövedelmet egészen addig, amíg az ott adózik, ahol az értékteremtés történt. A BEPS projekt alapfilozófiája tehát az, hogy a mesterséges ügyleteket azonosítani kell és célzott módon korlátozni az adótervezési lehetőségeket.

A BEPS akcióterv az alábbi 15 lépésből áll össze:

1. A digitális gazdaság egyre szélesebb körű elterjedéséből eredő adózási kihívások.
2. A hibrid (meg nem felelési) megállapodásokból.
3. Az ellenőrzött külföldi társasági szabályok továbbfejlesztése.
4. Az adóalap eróziójának korlátozása a kamatlevonások és egyéb kifizetések tekintetében.
5. Hatásosabb fellépés a káros adózási gyakorlattal szemben, figyelembe véve az átláthatóságra és tartalomra vonatkozó szabályokat.
6. Egyezményekkel történő visszaélések megakadályozása.
7. A telephellyé válás mesterséges elkerülésének megakadályozása.
- 8-9-10. A transzferárak és az értékteremtés összhangjának biztosítása.
11. A BEPS-szel kapcsolatos adatgyűjtési, illetve feldolgozási módszerek kifejlesztése.
12. Adóalanyi kötelezettség bevezetése az általuk alkalmazott agresszív adótervezési technikák felfedésére vonatkozóan.
13. Transzferár nyilvántartási szabályok felülvizsgálata.
14. Vitarendezési eljárások fejlesztése.
15. Többoldalú instrumentum kidolgozása a kétoldalú egyezmények gyors és hatékony módosítására (RSM, 2023).

A „BEPS 2” néven is emlegetett, hivatalosan az OECD digitális adózási csomagjának a második pillérjeként (Pillar 2) nevesített megoldás a fentitől eltérő megközelítést követ. Ennek az alapfilozófiája, hogy az adóalap-erózió igazság szerint csupán egy jelenség, nem tüneti kezelésre van szükség, hanem az az adótervezés okát kell megszüntetni. E szerint a vállalkozások amiatt mennek bele adótervezési megoldásokba, mert azokkal adóelőnyt tudnak elérni. Ha elveszük az adóelőnyt, mint ösztönzőt, abban az esetben megelőzzük magát a processzust is. Éppen emiatt a vita áttevődött az adóalapról a vállalatok által fizetett adó mértékére (Czoboly, 2020). Minden államnak továbbra is meglenne az „elvi joga” arra, hogy a minimum szintnél kisebb mértékű társasági adót vessen ki, azonban ez esetben a többi ország fogja beszédni a különbözetet a vállalatcsoporton. Az érintett országok adószuverenitása elvileg ugyan megmaradna, hiszen jogában áll továbbra is alacsonyabb adót kivetni, viszont az ott funkcionáló cégek így is, úgy is legalább a minimum adószintet meg kell fizetnie. Következésképpen ennek

⁹ Az adórendszer alakításából fakadó előnyöket, illetve az adórendszerek közötti eltéréseket használja ki az adóterhek csökkentése érdekében.

értelme megkérdőjelezhető, hiszen ki szeretne olyan adóbevételeket másik államoknak átengedni, amelyet maga is beszedhetne? Ha ugyanis nem ő veti ki, abban az esetben más fogja, valamint a társaság így is, úgy is megfizeti az adót, csupán egy másik államban. Azok az államok tehát, amelyek nem akarnak lemondani az adóbevételekről, kénytelenek a minimum adószintet elérő társasági adót üzemeltetni (Czoboly, 2021). A találgatások már most is elkezdődtek, hogy az államok miként fogják az OECD Inclusive Framework által támogatott globális minimumadót bevezetni a saját adórendszerükbe és különösen, az adóversenyben érintett államok miként fogják módosítani meglévő kedvezményeiket (OECD, 2022).

A globális minimumadó pillérei

A GMCT tehát két pillérből áll, mindkettő célkitűzése a multinacionális vállalatok nyereségének, ezen belül nyereségadójának kiegyenlítése. Az első pillér szokott kisebb figyelmet kapni, pedig tipikusan egy extraprofitadóról van szó. Ennek értelmében, ha egy vállalatcsoport széleskörű (másképpen megfogalmazva a nemzetközi számviteli sztenderdek által összeállított konszolidált beszámolója szerint elért) éves árbevétele meghaladja a 20 milliárd eurót, és ezen kívül az árbevétel-arányos nyeresége a 10 százalékot, abban az esetben az e fölötti részre 20%-os extraprofitadót szükséges fizetnie. Ezt az extraprofitadót elsősorban az anyavállalat országa szedhetné be, amennyiben pedig nem él ezzel a jogával, abban az esetben a leányvállalatok országaira szállna az adóztatás joga. Ezzel a más államokban megszerzett profit anyaország szabályai szerinti adóztatását kívánják elérni, vagyis kiegyenlíteni azokat az egyenlőtlenségeket, hogy a „Föld túlsó pontján” elért árbevétel, valamint profit adózatlanul vándorolhasson az anyavállalathoz. A célkitűzés következképpen az, hogy a globálisan elismert 10% árbevétel arányos profit feletti nyereséget akár az anyavállalat, akár a leányvállalatok országában, de valahol megfizessék. A GMCT második pillére egy globális adóalap-erőzió elleni mechanizmus, amely egy globális minimumadó bevezetését, valamint a jövedelmek kiegyenlítését kívánja elérni (OECD, 2022). A javaslat azt mondja ki, hogy ha a multinacionális cég leányvállalatainak globálisan elért bevétele meghaladja a 750 millió eurót, de az adóterhelése nem éri el egy adott országban a 15%-os minimumadó mértékét, akkor az adókülönbötet elsődlegesen az anyavállalat országa szedné be az anyavállalattól. Ez a szankció fordítva is igaz, ha az anyavállalat a saját országában 15%-nál kisebb effektív adót fizet, úgy a leányvállalatok országai szednék be az adókülönbötet (Janssens et. al., 2015).

Elmondhatjuk, hogy abban kompromisszum van a tagállamok között, hogy az adóalapban csökkentő tételként fognak szerepelni a jövedelemre, esetleg nyereségre kivetett adók. Azonban egyelőre vita van arról is, hogy a fő szabály szerint bevétel alapján fizetendő, de bizonyos költségelemekkel csökkenthető a lokális iparüzési adó beszámítható lesz-e. Ugyancsak beszámíthatók lesznek a specifikus tevékenységek jövedelemarányos adói, példának okáért az energia-cégek különadói. Ám példának okáért a bankadót már mérlegfőösszeg-arányosan szükséges fizetni, így az – jelen állás szerint – nem lesz adóalap-csökkentő tétel. Ami szintén vita alapját képezi, aza a befizetett adó mértéke, ugyanis a fizetendő adót további alternatívák csökkenthetik, amelyek ugyancsak országonként eltérők, sőt akár az adott állam jogrendjében is különféle jogcímekek szerepelnek. Ilyen például Magyarországon az igénybe vehető fejlesztési adókedvezmény, növekedésiadó-hitel, de támogatási szerződés alapján rendelkezni is lehet a befizetett társasági adóról példának okáért látvány-csapatsport javára. A mostani tervezet szerint azonban ilyen adókedvezmények miatti korrekcióra nem lesz alternatíva (Szlifka, 2020).

Safe Harbour mentességek

A globális minimumadó irányelv szorosan követi az OECD Modellszabályokat. Az alapvető szabadságjogoknak való megfelelés biztosítása érdekében ugyanakkor két lényeges különbség

van az OECD Modellszabályokhoz képest, egyrészt, hogy a minimumadót nemcsak a külföldi leányvállalatokra, hanem az adott tagállamban lévő belföldi vállalatokra másrészt a telephelyekre is ki kell terjeszteni. Az OECD „Végrehajtási keretrendszer keretében végzett munka eredményeiről” címmel 2022 decemberében közzétette a „Mentességekről és bírság alóli mentesülési lehetőségekről” szóló útmutatóját. (Guidance on Safe Harbours and Penalty Relief). Emellett nyilvános konzultációra bocsátotta a globális minimumadóra vonatkozó adatszolgáltatási nyomtatvány tervezetét (Public consultation document on the GloBE Information Return) és a globális minimumadó szabályok adójogi jogbiztonságának való megfelelést elősegítő szabályok tervezetét (Public consultation document on Tax Certainty for the GloBE Rules). Az OECD-ben a Végrehajtási keretrendszer mielőbbi véglegesítése, ezzel a részletszabályok teljes körű kidolgozása mind az implementáló államok, mind a szabályokra felkészülő adózók alapvető érdeke (EUR-Lex, 2022).

A globális minimumadó szabályok alkalmazása hatalmas adminisztratív terhet és ezáltal költségeket is fog róni a hatálya alá eső multinacionális vállalatcsoportokra és az adóhatóságokra. A szabályozással együtt járó terhek csökkentése érdekében az OECD Modellszabályok kimondják, hogy a Végrehajtási keretrendszer egyik fókuszja további egyszerűsítő szabályok, mentességek (Safe Harbours) kidolgozása. Olyan területeken, ahol valószínűsíthető, hogy az adófizetés az elvárt minimumot meghaladja, a szabályok alkalmazására már nem lenne szükség. Ezzel összhangban dolgozták ki 2022 folyamán a „Mentességekről és bírság alóli mentesülési lehetőségekről” szóló útmutatót. Az útmutató a mentességi lehetőségeket két csoportra osztja. Vannak csupán átmeneti jellegű, a szabályozás bevezetésének kezdeti időszakában alkalmazható mentességi lehetőségek (ilyen például az ún. transitional CbCR (Countryby Country Report) safe harbour). A mentességi lehetőségek másik csoportja azonban állandó mentességet biztosít. Ez utóbbi állandó mentességek vonatkozásában a kiadott útmutató egyelőre csak a keretek kialakítását rögzíti, az állandó mentességek részletes kidolgozása még folyamatban van, azonban csak később kiadandó anyagokból ismerhetjük meg. Az állandó mentességek a vállalkozások számára lehetővé tennék, hogy a globális minimumadó-kötelezettségüket egyszerűsített számítási módszerrel, kevesebb módosító tétel alkalmazásával állapítsák meg (Mattiassich & Szóka, 2023b).

Az átmeneti mentességek közül az országokénti jelentések adataira építő átmeneti mentesség szabályait rögzíti az útmutató. Az átmeneti CbCR mentesség lényege, hogy az alacsony kockázatot jelentő (azaz magas adóterhelésű) vállalatok bizonyos feltételek teljesülése esetén a kezdeti időszakban mentesülhessenek a globális minimumadó szabályok alól, ideértve a minimumadó-szabályok szerinti kalkulációk elkészítésének kötelezettsége alóli mentesülést és a globális minimumadó fizetési alóli mentesülést is. A tényleges gazdasági jelenlétet alapuló jövedelemmentesítés (Substance-based Income Exclusion) kalkulációját azonban az esetben is el kell készítenie a vállalkozásoknak. Akkor van a CbCR mentesség alkalmazásra, ha a vállalatcsoport bevétele kevesebb mint 10 millió euró és az adózás előtti eredménye kevesebb, mint 1 millió euró egy adott országban, vagy a vállalatcsoport egyszerűsített, effektív adókulcsa eléri a 2023-ban és 2024-ben kezdődő pénzügyi évek esetében a 15 százalékot, 2025-ben kezdődő pénzügyi év esetében a 16 százalékot, 2026-ban kezdődő pénzügyi év esetében pedig a 17 százalékot, vagy a vállalatcsoport adózás előtti eredménye legfeljebb a tényleges gazdasági jelenléte alapján mentesíthető jövedelemmel megegyező összegű. Ez a mentesség 2026. december 31-ig vagy azt megelőzően kezdődő pénzügyi évek vonatkozásában alkalmazható. (A 2028. június 30-át követően végződő éveket már ide nem értve.) Amennyiben a vállalatcsoport megtette az ésszerű intézkedéseket a minimumadó-szabályok helyes alkalmazása érdekében, a bírság kiszabása is mellőzendő ezen időszakig (EUR-Lex, 2022).

6. Összegzés

A multinacionális vállalatok globális minimumadója az elmúlt években népszerű témává vált a nemzetközi adózásban. A javasolt adó célja, hogy megakadályozza, hogy az alacsony adózású országok vonzóak legyenek a multinacionális vállalatok számára, és biztosítsa, hogy legalább 15 százalékos jövedelemadót fizessenek minden országban, ahol működnek. A globális minimális adókulcsra vonatkozó szabályok hatékonysága és méltányossága azonban a globális végrehajtástól, a jogbiztonságtól és az adminisztratív iránymutatásoktól függ. A globális minimumadórendszer megértéséhez szükség van az OECD modellszabályainak és adminisztratív irányelveinek ismeretére, és a rendszer három különböző további adó összeadásával valósul meg. Az egyik fő elv az, hogy a minimumadót a legalább 750 millió eurós éves árbevételű cégcsoportokra kell alkalmazni, hogy a multinacionális cégek méltányos adórészt fizessenek. A globális minimumadó bevezetése hatással lehet a multinacionális vállalatok tényleges adókulcsára is. A rendszer elméletileg arra kényszeríti a leányvállalatokat, hogy legalább 15%-ra emeljék adókulcsukat, vagy vezessenek be egy új „top-up” adót az effektív adókulcs kiszámításához, ami lehetőséget teremthet a nemzetközi cégcsoportok leányvállalatai számára, potenciálisan növelve azok jelentőségét. A politikai döntéshozóknak alaposan mérlegelniük kell a globális minimumadó előnyeit és hátrányait más adózási megközelítésekhez képest, mielőtt bevezetésre kerülnének. Míg ezeket az adózási megközelítéseket sok éve alkalmazzák, a globális minimumadó egy viszonylag új koncepció, amely a multinacionális vállalatok adóelkerülését kívánja kezelni. A globális minimumadórendszer megértéséhez szükség van az OECD modellszabályainak és adminisztratív irányelveinek ismeretére.

Irodalomjegyzék

- Adózóna. (2023). *Bérterhek, válságadók: Magyarország a régió éllovasa*. Letöltve: 2023.11.07., forrás: https://adozona.hu/altalanos/Berterhek_valsgadok_Magyarország_a_regio_e_98BV18
- Andersen. (2020. október 19.). *Digitális gazdaság adóztatása – Új OECD Jelentéstervezet*. Letöltve: 2023.11.07., forrás: <https://hu.andersen.com/hu/hirek/digitalis-gazdasag-adoztatasa-uj-oecd-jelentestervezet/>
- Boer, M. (2023). The Debt-Equity Conundrum. University of Groningen Faculty of Law Research Paper No. 01/2013. <http://doi.org/10.2139/ssrn.2197682>
- Czoboly, G. (2020). Hibrid struktúrák a nemzetközi adótervezésben. In Bodzási, B. (szerk.), *Gazdasági jogi és adójogi tanulmányok 2020* (pp. 61–74). Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest. ISBN 978-963-503-845-9. Letöltve: 2023.11.07., forrás: https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/5870/1/BCE_Gazdasagjog_tanulmanykotet_v2.pdf
- Czoboly, G. (2021). Globális minimumadó bevezetésének lehetséges hatásai a klasszikus adóstruktúrákra. *Miskolci Jogi Szemle*, 6(5), 79–94. <https://doi.org/10.32980/MJSz.2021.5.1457>
- Wolters Kluwer. (2023). *A globális minimumadó működés és legfontosabb szabályai*. Webinárium felvételről. Letöltve: 2023.11.07., forrás: <https://www.wolterskluwer.com/hu-hu/know/globalis-minimumado>
- EUR-Lex. (2022). *Council Directive (EU) 2022/2523 of 14 December 2022 on ensuring a global minimum level of taxation for multinational enterprise groups and large-scale domestic groups in the Union*. Official Journal of the European Union. Letöltve: 2023. 11. 07. forrás: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2523&from=EN>
- Fenyősi, Z. R. (2022). *Veszélyes vizeken*. Varga Mihály pénzügyminiszter előadása a Magyar Közgazdasági Társaság Vándorgyűlésén. *Világpolitika és a Közgazdaságtan*, 1(1). 75–77. <https://doi.org/10.14267/VILPOL2022.01.10>

- Gyöngyösi B. (2023. május 10.). Pofon helyett simogatás is lehet a globális minimumadó. Index. Letöltve: 2023.12.28., forrás: <https://index.hu/gazdasag/2023/05/10/ado-globalis-minimumado-magyar-gazdasag-uzleti-kornyezet/>
- HVG. (2021. július 2.). *Főhet a feje a magyar kormánynek, újabb hatalmas lökést kapott a globális minimumadó.* Letöltve: 2023.11.07., forrás: https://hvg.hu/gazdasag/20210702_oecd_globalis_minimumado
- Jancsa-Pék, J. (2023). *Október 25-ig véleményezhetik az érintettek a globális minimumadó tervezetét.* Portfolió. Letöltve: 2023.11.07., forrás: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20231020/oktober-25-ig-velemenyezhetik-az-erintettek-a-globalis-minimumado-tervezetet-646959>
- Janssens, P., Ledure, D., Vandepitte, B., & Loos, J. (2015). The end of intra-group financing... or not just yet?: part 1. *European Taxation*, 55(7), 279–292. <https://doi.org/10.59403/2qrtzp9>
- Lalucq, A. (2022). *Jelentés a multinacionális csoportokra az Unióban alkalmazandó globális minimumadómértékről szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatról.* Európai Parlament. Letöltve: 2023.11.07., forrás: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0140_HU.html
- Mattiassich, E., & Szóka, K. (2023a). A transzferárazást érintő törvénymódosítások és a szabályzat elkészítésének gyakorlata. *E-conom*, 12(1), 3-11. <https://doi.org/10.17836/EC.2023.1.003>
- Mattiassich, E., & Szóka, K. (2023b). Impact of the introduction of a global minimum tax. In Kaya, M. F., & Soydal, H. (Eds.), *International Congress of Finance and Tax / March 10-11, 2023 / Konya, Türkiye. Proceedings Book* (pp. 303–310). İksad Publishing House, Konya. ISBN 9786253670238. Letöltve: 2023.11.07., forrás: http://publicatio.uni-sopron.hu/2615/1/Mattiassich_E-Szoka_K-Conference_proceeding-2023-Finans_ve_vergi.pdf
- OECD. (2022). *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Commentary to the Global AntiBase Erosion Model Rules (Pillar Two).* OECD, Paris, Letöltve: 2023.11.07., forrás: <https://www.oecd.org/tax/beps/tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-global-anti-base-erosion-model-rules-pillar-two.htm>
- OECD. (2023a). *BEPS Actions.* oecd.org Letöltve: 2023.11.07., forrás: <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/>
- OECD. (2023b). *Action 4 Limitation on Interest Deductions.* oecd.org Letöltve: 2023.11.07., forrás: <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/action4/>
- Pellion, É. (2023a). *A nagyvállalatok többsége még nem látja, mivel jár a globális minimumadó bevezetése.* Ernst & Young (EY) Sajtóközlemény 2023.07.06. Letöltve: 2023.11.07., forrás: https://www.ey.com/hu_hu/news/2023/07/a-nagyvallalatok-tobbsege-meg-nem-latja-mivel-jar
- Pellion, É. (2023b). *Lehetőség is lehet a globális minimumadó a cégeknek Magyarországon.* Ernst & Young (EY) Sajtóközlemény 2023.01.10. Letöltve: 2023.11.07., forrás: https://www.ey.com/hu_hu/news/2023/05/lehetoseg-is-lehet-a-globalis-minimumado-a-cegeknek-magyarorszag
- RSM. (2023). *BEPS-akcióterv.* RSM Hungary. Letöltve: 2023.11.07., forrás: <https://www.rsm.hu/kisokos/beps-akcioterv>
- Szlify, G. (2020). *A hozzáadottérték-adó jelene és jövője Európában.* [PhD thesis]. Pázmány Péter Katolikus Egyetem. <https://doi.org/10.15774/PPKE.JAK.2020.008>